

QuickScan Oostkanaalweg 5 te Nieuwveen

Oriënterend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

C.J. Blom

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2014/064
Datum:	23 juli 2014
Samensteller(s):	ing. C.J. Blom
Opdrachtgever:	Familie van Oosten Oostkanaalweg 5 2441 EZ Nieuwveen

Disclaimer

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

© Blom Ecologie / Familie van Oosten

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage 'QuickScan Oostkanaalweg 5 te Nieuwveen. Deze rapportage is opgesteld in opdracht van familie Van Oosten en dient ter onderbouwing van bestemmingsplanwijziging van voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen ter hoogte van de Oostkanaalweg 5 te Nieuwveen.

De planlocatie bestaat uit een voormalige boerenbedrijf. Op het terrein staat een hoofdwoning met diverse bijgebouwen en schuren. Omliggende en tussenliggende gronden bestaan uit erfverhardingen en weiden. Familie Van Oosten is voornemens om op de locatie drie woningen te realiseren. Ten bate van deze woningbouw worden alle bijgebouwen en schuren gesloopt. Met de gemeente wordt overleg gevoerd of de hoofdwoning in het kader van deze ruimtelijke compensatie ook gesloopt dient of gerenoveerd dient te worden.

In het kader van bovenstaande voorgenomen ontwikkelingen vinden allerhande werkzaamheden plaats die mogelijk een negatief effect hebben op beschermde flora en fauna. In het kader van de Flora en faunawet en ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing is de familie Van Oosten verplicht een oriënterend onderzoek uit te laten voeren naar de mogelijke negatieve effecten voor beschermde flora en fauna.

Familie Van Oosten heeft aan Blom Ecologie opdracht verleend om de betekenis van het plangebied voor de aanwezig beschermde soorten te beoordelen en de effecten van de voorgenomen handelingen daarop. In deze rapportage worden de bevindingen beschreven en geadviseerd hoe deze te interpreteren en in de praktijk te hanteren.

Inhoud

1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Oriënterend onderzoek (QuickScan)	7
1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet	9
2 Plangebied en voorgenomen ingreep	11
2.1 Gebiedsbeschrijving	11
2.2 Huidige situatie plangebied	11
2.3 Voorgenomen ingreep	14
3 Resultaten inventarisatie	15
3.1 Vaatplanten	15
3.2 Zoogdieren	15
3.3 Reptielen	17
3.4 Amfibieën	17
3.5 Vissen	19
3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden	19
3.7 Vogels	19
3.8 Gebiedsbescherming	21
4 Conclusies en aanbevelingen	23
4.1 Conclusies beoordeling Flora- en faunawet	23
4.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen	23
5 Literatuur	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Familie Van Oosten is voornemens het voormalige boerenbedrijf aan de Oostkanaalweg 5 te Nieuwveen te herontwikkelen en in te richten naar de functie wonen. In het kader van de VAB-regeling worden alle schuren en bijgebouwen gesloopt die leiden tot een compensatie voor de realisatie van 3 woningen. De ruimtelijke ingrepen met betrekking tot de hoofdwoning zijn voornamelijk onduidelijk. Het overige terrein wordt ingericht als infrastructuur, tuinen, paardenweide en groenelementen.

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen dienen schuren en bijgebouwen te worden gesloopt en wordt de bestaande inrichting (o.a. verharding, beplanting, hekwerken, enz.) van de om- en tussenliggende terreinen verwijderd. Op hoofdlijnen worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd ter realisatie van de voorgenomen herontwikkeling: sloop/rooiwerkzaamheden, bouwrijp maken terrein, diverse algemene bouwwerkzaamheden, graafwerkzaamheden ten behoeve van nutsvoorzieningen e.d. en transportbewegingen.

De werkzaamheden hebben mogelijk een negatief effect op beschermde flora en fauna. De initiatiefnemer is verplicht onderzoek te verrichten naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de mogelijk effecten van de ingreep daarop. Middels een ecologische QuickScan wordt de (potentiele) aanwezigheid van beschermde flora en fauna en de betekenis van het plangebied voor deze soorten in kaart gebracht. De familie Van Oosten heeft Blom Ecologie verzocht het plangebied te onderzoeken op aanwezige beschermde natuurwaarden en vervolgens deze te toetsen aan de effecten van de werkzaamheden.

Onderzoeksdoel

Middels dit oriënterend onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- Welke, krachtens de Flora- en faunawet, beschermde flora en fauna zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
- Welke negatieve effecten treden op voor (potentieel) aanwezige flora en fauna als gevolg van de werkzaamheden?
- Leiden de werkzaamheden, gelet op de verwachte negatieve effecten, tot overtreding van de Flora- en faunawet?

1.2 Oriënterend onderzoek (QuickScan)

QuickScan

Een QuickScan is een oriënterend onderzoek waarbij een beoordeling wordt gegeven van de aanwezigheid van flora en fauna in het plangebied, de betekenis van het plangebied voor de aanwezige soorten en de effecten van de voorgenomen ingrepen op de soorten. De QuickScan bestaat uit veldbezoek en raadpleging van externe bronnen. De QuickScan geeft

uitsluitel voor het (direct) uit kunnen voeren van de werkzaamheden, vervolgonderzoek en/of een ontheffingsaanvraag.

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige beschermde flora en fauna. Tijdens het veldbezoek wordt het plangebied nauwkeurig onderzocht waarbij ook gelet wordt op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Voor de inventarisatie van watergangen wordt gebruikt gemaakt van een (elektrisch) schepnet.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 4 juli 2014. De inventarisatie is uitgevoerd op de planlocatie. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 2/8 bewolkt, 28° Celsius en windkracht 2-3 (Bft.).

Externe bronnen

Vaak zijn er al gegevens bekend over een plangebied en de directe omgeving hiervan. Deze gegevens worden onder andere beheerd in rapporten en naslagwerken en door het Natuurloket (www.natuurloket.nl). Raadpleging van externe bronnen levert vaak nuttige aanvullende informatie op en daarmee een vollediger beeld van de (mogelijk) aanwezige flora en fauna.

Flora en fauna gegevens van het Natuurloket geven een eerste indruk van de mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied. De aangeleverde gegevens van het Natuurloket zijn beschikbaar vanaf kilometerhokniveau (1 km²). Voor het oriënterend onderzoek zijn gegevens opgevraagd van het plangebied, km-hok 110-467. Tabel 1 geeft een overzicht van waarnemingen van beschermde- en/of Rode-Lijstsoorten.

Tabel 1. Overzicht van waarnemingen van beschermde- en Rode-Lijstsoorten in twee kilometerhokken waarbinnen het plangebied is gelegen. De volledigheid van het onderzoek is voor vaatplanten: goed; zoogdieren: onbepaald; vogels: goed/goed; amfibieën: slecht; reptielen: niet; vissen: slecht; dagvlinders: slecht; libellen: redelijk. De data is aangeleverd door het Natuurloket (rapport HNL-2014-3578).

Kilometerhok	Soort	Flora- en faunawet	Rode-Lijst
110-467	vaatplanten	3 soorten	1 soort
	zoogdieren	8 soorten	-
	vogels	101 soorten	25 soorten
	amfibieën	2 soorten	1 soort
	reptielen	-	-
	vissen	3 soorten	-
	dagvlinders	-	-
	libellen	-	-

1.3 Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora en faunawet beschermt ongeveer 500 kwetsbare *soorten* middels het '*nee, tenzij*' principe. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende planten en dieren en hun omgeving de *zorgplicht*. De beschermde flora en fauna zijn naar gelang hun status opgenomen in *tabel 1, tabel 2 of tabel 3* van de Flora en faunawet. Alle *vogels* in Nederland hebben dezelfde beschermde status.

Soortenbescherming

De Flora- en faunawet beschermt soorten en hun leefomgeving, individuele planten en dieren zijn ondergeschikt aan het soortbelang. Het gunstig voortbestaan van de soort mag niet in gevaar komen.

Nee, tenzij

Het basisprincipe in de Flora- en faunawet is het verbod op beschadiging van beschermde planten en dieren en hun leefomgeving. Ruimtelijke ingrepen mogen niet plaatsvinden tenzij beschermde flora en fauna niet beschadigd en verstoord worden. Bij sommige ruimtelijke ingrepen is schade echter onvermijdelijk. Een wettelijke verplichte natuurtoets geeft vervolgens uitsluiting voor een vrijstelling, een ontheffingsaanvraag of een afkeuring.

Belangrijke verbodsbepalingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen zijn de artikelen 8 t/m 12 (Ff-wet).

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Zorgplicht

Naast de door de Flora- en faunawet beschermde diersoorten geldt voor alle in het wild levende dieren de algemene zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht nemen moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving.

Tabel 1: Algemene soorten

Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen. Voor deze activiteiten geldt een algemene vrijstelling

van de verbodsbepalingen in artikelen 8 t/m 12. Voor andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 2: Overige soorten

Voor de overige soorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten dient een ontheffingsaanvraag ingediend te worden (lichte toets).

Tabel 3: Soorten Bijlage IV Habitatrichtlijn / bijlage 1 AMvB

Afhankelijk van de werkzaamheden geldt een vrijstelling met een, door de minister goedgekeurde gedragscode of een ontheffingsaanvraag (uitgebreide toets). Voor ruimtelijke ontwikkeling en -inrichting geldt altijd een ontheffingsaanvraag. Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen wordt alleen in specifieke situaties verleend.

Algemeen geldt dat ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen wordt verleend wanneer er 'dwingende reden van groot openbaar belang' zijn en wanneer volksgezondheid en veiligheid in het geding zijn en er sprake is van (voorkoming van) ernstige schade.

Vogels

Alle vogelsoorten in Nederland genieten dezelfde bescherming. Voor de vogelsoorten geldt een vrijstelling bij bestendig beheer, -onderhoud en -gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen mits gehandeld wordt volgens een, door de minister, goedgekeurde gedragscode. Voor alle andere activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd (uitgebreide toets).

De meeste vogels hebben in het broedseizoen (15 maart t/m 15 juli) een vaste rust- en verblijfplaats. De nestlocatie van een aantal (kwetsbare) vogelsoorten is het jaarrond beschermd. Ook met betrekking tot de verbodsbepalingen is vooral het broedseizoen een kwetsbare periode.

2 Plangebied en voorgenomen ingreep

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied is ten zuidwesten van de kern Nieuwveen aan de Oostkanaalweg 5 gesitueerd. Nieuwveen is een dorp in de gemeente Nieuwkoop en heeft circa 4.000 inwoners. Aan de oostzijde van de planlocatie grenst de golf- en countryclub Liemeer. De westzijde van de locatie grenst aan het Aarkanaal, aan de overzijde van het kanaal bevinden zich enkele tuinbouw- en weidepercelen. Aan de noord- en zuidzijde grenzen tevens weidepercelen en tuinbouwbedrijven. Het buitengebied van Nieuwveen bestaat uit een netwerk van landwegen met tuinbouwbedrijven en boerderijen en bijhorende akker- en weidegronden.

Het dorp Papenveer is op een afstand van circa 1 km ten zuiden van de planlocatie gelegen. Op een afstand van circa 750 meter ten noordwesten van de planlocatie zijn de Langeraaarse Plassen gesitueerd, het gebied wordt beheert door Hoogheemraadschap Rijnland. Ten noorden van de Langeraaarse Plassen is de Geerpolder gelegen. De Geerpolder is een natuurgebied waar bijzondere en kwetsbare flora en fauna voorkomen.

Figuur 1 De globale begrenzing van het plangebied is rood omlijnd (Google Earth, 2014).

2.2 Huidige situatie plangebied

De planlocatie bestaat uit een hoofdwooning en 11 bijgebouwen en/of schuren (figuur 2). Het terrein tussen de opstallen is verhard met puin, betontegels en split. De omliggende terreindelen bestaan hoofdzakelijk uit (paarden)weiden. Tevens zijn enkele watergangen langs en binnen het gebied aanwezig. Rondom het woonhuis is een tuin gesitueerd. De tuin is ingeplant met gedomesticeerde planten, struiken en bomen. Langs de woning zijn karakteristieke leilinden aangeplant.

De opstallen verschillen in bouwtechnische staat en functie opzicht. In figuur 2 worden de opstallen genummerd en beschreven. De meeste schuren zijn momenteel buiten gebruik.

Figuur 2 Nummering van opstallen op de planlocatie (bron kaartmateriaal: Topografische Dienst Kadaster, Emmen).

w = woonhuis

d = deellachterhuis

1 = voormalige veeschuur met hooizolder, houten wanden slechte staat van onderhoud

2 = schuur t.b.v. opslag, relatief nieuw, goede staat van onderhoud

3 = paardenstal

4 = voormalige veeschuur, stenen muren, geïsoleerd met riet, dak in slechte staat

5 = voormalige varkensschuur, muren van damwand, golfplaten dak met piepschuim

6 = haardhoutopslag

7 = voormalige mestopslag

8 = schuur t.b.v. opslag, muren van hout, golfplaten dak

9 = voormalige vee- en opslagschuur, muren van damwand, dak deels geïsoleerd

10 = stro en hooischuur met houten wanden

11 = voormalige vee- opslagschuur met hooizolder, slechte staat van onderhoud

Figuur 3 Fotografische indruk van het plangebied en de directe omgeving hiervan (©Blom Ecologie).

2.3 Voorgenomen ingreep

De herinrichting van de planlocatie bevindt zich in de oriënterende fase. De initiatiefnemer heeft de plannen ingediend bij de gemeente Nieuwkoop. De mondelinge toelichting tijdens het veldbezoek op 4 juli 2014 geldt als voorlopige planinterpretatie. De ruimtelijke activiteiten zullen op hoofdlijnen bestaan uit de volgende werkzaamheden:

- Mogelijke sloop en/of renovatie van de woning en gedeelte van achterhuis en sloop van opstallen (algemene sloopwerkzaamheden, afvoer materiaal).
- Beperkte snoei en kap van struiken en bomen t.b.v. transport, sloop, bouw en herinrichting
- Kavel bouwrijp maken (graafwerkzaamheden, aanbrengen puinbed, egalisatie etc.)
- Aan- en afvoer materiaal en materieel
- Algemene bouwwerkzaamheden (o.a. beton-, timmer-, metsel-, stuc-, elektra- en installatiewerkzaamheden)
- Aanleg/verlegging nutsvoorzieningen (m.n. graafwerkzaamheden)
- Herinrichting terrein (bestratings- en hovenierswerkzaamheden)

3 Resultaten inventarisatie

3.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde (sporen en/of delen van) beschermde vaatplanten aangetroffen. De begroeiing op de planlocatie concentreert zich met name op weilanden, slootkanten en tuin rondom de woning. Op het terrein groeien op diverse plaatsen en overhoekjes algemeen voorkomende kruidachtige flora, struiken en bomen. In de tuin zijn met name gedomesticeerde en inheemse soorten aangeplant. De inrichting, het gebruik, de landelijke verspreiding en de (a)biotische omstandigheden met betrekking tot de habitatvoorkeuren duiden niet op een potentiële aanwezigheid van zwaarder en strikt beschermde soorten. De aanwezigheid van algemeen voorkomende en niet beschermde soorten bevestigt dit beeld (tabel 2).

Tabel 2 Waargenomen vaatplanten op de planlocatie tijdens het veldbezoek. De tabel is geen weergave van een uitgebreide vegetatieopname maar geeft een indruk van de meest voorkomende soorten. Bijlage 1 geeft een toelichting op de onder FF, HR/VR en RL toegepaste codering.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR/VR	RL
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	-	-	-
Brandnetel	<i>Urtica spec.</i>	-	-	-
Gewone es	<i>Fraxinus excelsior</i>	-	-	-
Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>	-	-	-
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	-	-	-
Kikkerbeet	<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	-	-	-
Klein kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>	-	-	-
Kleine veldkers	<i>Cardamine hirsuta</i>	-	-	-
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>	-	-	-
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	-	-	-
Moeras-vergeet-me-nietje	<i>Myosotis scorpioides</i>	-	-	-
Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>	-	-	-
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	-	-	-
Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>	-	-	-
Smeerwortel	<i>Symphytum officinale</i>	-	-	-
Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>	-	-	-
Straatgras	<i>Poa Annua</i>	-	-	-
Wilgenroosje	<i>Chamerion angustifolium</i>	-	-	-

3.2 Zoogdieren

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen sporen en/of delen van beschermde zoogdieren aangetroffen. Het plangebied is ongeschikt als habitat voor grote in het wild levende zoogdieren. Op basis van de huidige verspreiding, habitatvoorkeuren terreinomvang en -gebruik kan het voorkomen van kleine zoogdieren niet worden uitgesloten. Voor soorten als bunzing, egel, konijn, haas, mol, spitsmuis, vos en woelmuis

kan de planlocatie diverse habitatfuncties hebben (allen Ff-wet tab. 1). De open terreindelen en vegetatiestructuren hebben potentie als foerageerlocatie. De dichtere vegetatiestructuren, de luwte van gebouwen en overhoekjes kunnen fungeren als overwinterings- en nestlocatie.

De planlocatie voldoet in hogere mate aan het habitat dat door de steenmarter geprefereerd wordt. (Ff-wet tab. 2). De planlocatie ligt echter buiten het actuele verspreidingsgebied van de steenmarter. In combinatie met het ontbreken van sporen zoals prooi-resten, latrines, pootafdrukken en uitwerpselen is het aannemelijk dat de steenmarter momenteel geen gebruik maakt van de planlocatie. Voor zwaarder en strikt beschermde zoogdieren (Ff-wet; tab. 2, 3) geldt verder dat op basis van de huidige verspreiding, habitatpreferentie, en ontbreken van sporen gesteld kan worden dat deze momenteel aannemelijk geen gebruik maken van het plangebied of de directe omgeving hiervan.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. De directe omgeving van het plangebied bestaat uit laanvormige elementen, bosschages, oppervlaktewater en gebouwen wat geschikt foerageer- en verblijfgebied is voor vleermuizen (Limpens et al., 1997; Dietz *et al.*, 2011).

Gelet op de bouwtechnische eigenschappen, ligging en inrichting hebben de schuren en opstallen aannemelijk geen functie voor vleermuizen. De schuren hebben geen spouwruimte of dergelijke voorziening waar een geschikte verblijfsruimte aanwezig kan zijn. Een aantal schuren verkeert in slechte staat van onderhoud waardoor klimatologische omstandigheden niet stabiel zijn. Op plaatsen waar in beperkte mate enige potentie voor vleermuizen aanwezig is kan om uiteenlopende redenen de aanwezigheid worden uitgesloten. Enkele argumenten hiervoor zijn ongeschikte potentiële uitvlieghoogte (minimaal 2 meter) (bijv. bebouwing bij mestbassin) of afgeschermd toegang tot ruimte onder isolatie (bijv. schuur 5).

Figuur 4 Aan beide zijden van de woning zijn potentiële invliegopeningen/verblijfplaatsen aanwezig. Om aanwezigheid van vleermuizen uit te sluiten dient nader onderzoek te worden uitgevoerd.

De aanwezigheid van vleermuizen kan daarentegen niet worden uitgesloten voor de woning. Aan beide zijden van de woning zijn potentiële invliegopeningen aanwezig. Aan de oostzijde bevindt zich een kierende kantplank aan de westzijde is de ruimte onder het dak op meerdere plaatsen toegankelijk. (figuur 4)

De bomenrij langs het kanaal maakt mogelijk deel uit van een vlieg- en foerageerroutenetwerk. De inrichting van het terrein is niet dusdanig dat specifieke omstandigheden ontstaan die door een soort geprefereerd worden. Gedurende de actieve periode zullen vleermuizen (incidenteel) gebruik maken van het plangebied als foerageerhabitat of het gebied passeren vanwege de lage licht- en geluidsverstoring. De luwte tussen de gebouwen kan met name door dwergvleermuizen gebruikt worden om te foerageren.

Evenals gebouwen kunnen bomen een verblijfplaats vormen voor vleermuizen. Boombewonende soorten maken met name gebruik van oude spechtengaten en door blikseminslag of storm veroorzaakte kieren en scheuren. Alle potentieel geschikte bomen zijn minutieus beoordeeld op de aanwezigheid van fysieke kenmerken en sporen. Geen van de aanwezige bomen in het plangebied komt in aanmerking als potentieel geschikt.

Alle gebouwen zijn minutieus geïnspecteerd op de potentiële aanwezigheid en sporen van vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuizen in de woning kan niet worden uitgesloten middels dit oriënterend onderzoek. Voor de overige gebouwen en het achterhuis geldt dat vleermuizen niet worden verwacht. Het terrein heeft aannemelijk geen specifieke of essentiële functie voor vleermuizen.

3.3 Reptielen

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde reptielen aangetroffen. Het voorkomen van hagedissen en slangen concentreert zich met name op zanderige en vochtige gebieden met heide- en grasvegetatie. De verspreiding van reptielen in Nederland concentreert zich op de kuststrook, de Hoge Veluwe, typische terreinen in Zuid-Limburg en vergelijkbare landschapsdelen elders. Op basis van de landelijke verspreiding, habitatvoorkeuren, recente waarnemingen en bovenstaande argumentatie kan het voorkomen van (beschermde) reptielen worden uitgesloten op de planlocatie (Creemers & Van Delft, 2009, tab. 1).

3.4 Amfibieën

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek (sporen en/of delen van) beschermde amfibieën aangetroffen. In de watergang op de planlocatie zijn larven van meerkikker gevangen tevens zijn adulte individuen van meerkikker en kleine watersalamander waargenomen. Voorts zijn op diverse plaatsen onder andere stenen en materialen gekeurd wat een goede methode is om de aanwezigheid van amfibieën te checken. In de directe omgeving is het voorkomen van kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, meerkikker en rugstreeppad bekend (Creemers & Van Delft, 2009).

De rugstreeppad (FF-wet tabel 3) is een typische pionierssoort. Het optimale habitat bestaat uit een dynamische zandig gebied met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionierkarakter (Creemers & Van Delft, 2009). Verder wordt de soort in mindere mate in diverse landschapstypen aangetroffen. Het pioniersstadium van een landschap bepaalt in hoge mate de aanwezigheid van de soort en is dan ook een karakteristiek element in potentiële habitats. Als de soort in de directe omgeving van een locatie voorkomt waar een pionierssituatie gaat ontstaan is de kans groot dat de soort dit gebied bevolkt. Rugstreeppadden kunnen zich honderden meters per dag verplaatsen (Creemers & Van Delft, 2009).

De huidige situatie van het plangebied is zeer matig tot ongeschikt voor de soort. Gedurende de werkzaamheden kan echter het door de rugstreeppad geprefereerde habitat ontstaan. Om negatieve effecten op de soort te voorkomen wordt geadviseerd maatregelen te treffen die voorkomen dat de soort het plangebied bevolkt gedurende de fase dat een pioniershabitat aanwezig is.

Figuur 5 In de watergang op de planlocatie zijn larven en adulte individuen van meerkikker (foto links), adulte kleine watersalamander en tiendoornige stekelbaars aangetroffen. Tevens zijn diverse algemeen voorkomende soorten macrofauna tijdens de schepnetbemonstering aangetroffen. Op de rechtse foto wordt de watergang weergegeven.

Voor de algemeen voorkomende en licht beschermde soorten (FF-wet tab. 1) geldt vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze soorten gebruiken het plangebied mogelijk als overwinterings-, verblijfs- en voortplantingslocatie. In het kader van de Algemene zorgplicht wordt geadviseerd om mitigerende maatregelen te treffen bij eventuele werkzaamheden die aan de watergang (zie hiervoor tevens 3.5). Hierbij wordt geadviseerd om buiten de kwetsbare periodes te werken. Gedurende de overwintering (november-maart) verplaatsen amfibieën zich niet of nauwelijks en tijdens de voortplanting (april-augustus) zijn de soorten en met name de larven sterk afhankelijk van het waterhabitat. De meest optimale periode om werkzaamheden aan de watergang uit te voeren met betrekking tot amfibieën is de periode (september-oktober).

3.5 Vissen

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vissen aangetroffen. Tijdens de inventarisatie zijn tientallen individuen van de tiendoornige stekelbaars aangetroffen. De schepnetinventarisatie is uitgevoerd volgens de RAVON-methode (Spikmans & De Jong, 2005).

Het watersysteem is potentieel geschikt voor soorten als kleine- en grote modderkruiper (Ff-wet 2 & 3). Beide soorten kunnen redelijkerwijs verwacht worden in geschikte habitats binnen de grenzen van de gemeente Nieuwkoop (Rijksen & Schillemans, 2010). De grote modderkruiper is een soort van de habitatrichtlijn waarbij de gunstige staat van instandhouding een leidend begrip is bij ruimtelijke ingrepen. In de voorliggende situatie is een significant negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de soort bij grootschalige werkzaamheden aan de watergang niet uitgesloten.

In het kader van de Algemene zorgplicht wordt geadviseerd om bij werkzaamheden aan of nabij de watergang deze buiten de kwetsbare periodes voor vissen uit te voeren (zie ook 3.4). De voorkeursperiode is september-oktober.

3.6 Vlinders, libellen en overige ongewervelden

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen (sporen en/of delen van) beschermde vlinders, libellen of overige ongewervelden aangetroffen. Gedurende het veldbezoek zijn enkele individuen van atalanta, lantaarntje en gewone oeverlibel aangetroffen. Tevens zijn gedurende de schepnetinventarisatie diverse algemeen voorkomende macrofauna aangetroffen zoals schaatsenrijders en platte waterwants. Alle soorten zijn aangetroffen in de weiden nabij of in de watergang.

Op de planlocatie en de directe omgeving hiervan zijn geen waarnemingen bekend van zwaardster en strikt beschermde soorten (tabel 1). In het plangebied komen algemeen voorkomende vegetatie (=waardplanten) voor en zijn geen specifieke omgevingscondities aanwezig. Het is dan ook aannemelijk dat vooral algemeen voorkomende soorten gebruik maken van de planlocatie.

Het ontbreken van typische habitatkenmerken; oude bomen, typische waardplanten en oude vennetjes maakt dat het plangebied aannemelijk geen essentieel onderdeel van een mogelijk leefgebied is voor beschermde soorten. Tevens is in de directe omgeving zeer veel vergelijkbaar habitat aanwezig waardoor eventuele effecten geen invloed zullen hebben op het voortbestaan van populaties. Negatieve effecten ten aanzien van deze soortgroepen worden dan ook niet verwacht.

3.7 Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek foeragerende, overvliegende en rustende vogels waargenomen (tabel 3). In diverse schuren en de deel achter de woning zijn nesten van boerenzwaluw aangetroffen. Tevens is een koppel knobbelzwanen met jongen en een neergestort spreeuwennest met dode jongen aangetroffen (figuur 4). Jaarrond beschermde

nesten zijn niet aangetroffen.

Tabel 3 Waargenomen vogels op en nabij de planlocatie tijdens het veldbezoek. Bijlage 1 geeft een toelichting op de onder FF, HR/VR en RL toegepaste codering.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	FF	HR/VR	RL
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5	-	GE
Ekster	<i>Pica pica</i>	5	-	-
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2	-	-
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	b	-	-
Kauw	<i>Corvus monedula</i>	b	-	-
Knobbelzwaan	<i>Cygnus olor</i>	5	-	-
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	b	-	-
Wilde eend	<i>Anas platyrhynchos</i>	b	-	-
Witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	b	-	-

Figuur 6 Aan de oostzijde van het plangebied is een koppel knobbelzwanen waargenomen. Knobbelzwanen zijn in de opwasfase van de jongen loyaal aan de broedlocatie. In de nok van het achterhuis heeft een spreeuw gebroed. Door onduidelijke oorzaak is het nest naar beneden gevallen.

De boerenzwaluw maakt relatief veel gebruik van de planlocatie. In de verschillende gebouwen zijn tenminste 12 nesten aangetroffen. Nesten van de boerenzwaluw zijn in principe niet jaarrond beschermd mits zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (bijlage 1). Op de huidige Rode Lijst staat de soort als 'gevoelig' gemarkeerd. De status op de Rode Lijst is verworven door een aantal, voor de soort negatieve, ontwikkelingen in het agrarische gebied. Het aantal agrarische bedrijven neemt af, het buitengebied is minder 'rommelig' en kleinschalig als voorheen en de huidige stallenconstructie en inrichting is minder geschikt voor de soort.

Het aantal nestlocaties van de boerenzwaluw op de planlocatie is echter relatief beperkt. In de directe omgeving is ruimschoots alternatief leefgebied aanwezig. Bovendien is de boerenzwaluw in staat om binnen een broedseizoen een nieuw nest te bouwen. Het verlies aan territoria en leefgebied leidt aannemelijk niet tot zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die er toe leiden dat nestlocaties van de soort een jaarrond beschermde

status hebben. Gedurende het broedseizoen (15 maart-15 juli) zijn alle vogels beschermd. De

sloop van de gebouwen dient buiten het broedseizoen plaats te vinden. De voorkeur gaat hierbij uit om de sloop na het broedseizoen uit te voeren omdat vlak voor het broedseizoen vogels zich reeds oriënteren op de toekomstige broedlocatie.

Het dak van de woning is in beperkte mate potentieel geschikt als nestlocatie voor huismus. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen. Tevens ontbreken sporen die duiden op aanwezigheid van de soort. Met name omdat geen enkele activiteit is waargenomen wordt aangenomen de planlocatie geen (essentieel) habitatonderdeel is van een populatie. De woning tevens geen zichtbare invlieggaten die een potentiële nestlocatie voor gierzwaluw, spreeuw, kerkuil en steenuil zouden kunnen vormen.

In schuur 11 (zie figuur 1) zijn oude braakballen aangetroffen van vermoedelijk kerkuil. Nergens zijn verder individuen en/of sporen aangetroffen die duiden op recente aanwezigheid of gebruik van kerkuil en/of steenuil. Het is aannemelijk dat beide soorten momenteel geen gebruik maken van de gebouwen. Gelet op de potentie van planlocatie en de toegankelijkheid van diverse schuren is een bevolking door deze soorten gedurende het broedseizoen 2014-2015 echter niet uit te sluiten. Teneinde negatieve effecten op deze soorten te voorkomen wordt geadviseerd om maatregelen te treffen die voorkomen dat de kerkuil en/of steenuil de gebouwen gaat gebruiken als verblijfslocatie. Sloop van de gebouwen voor het aankomend broedseizoen volstaat.

Broedgevallen van andere soorten dan boerenzwaluw en knobbelzwaan zijn niet aangetroffen. De locatie biedt op sommige plaatsen echter gunstige faciliteiten met betrekking tot foerageer-, verblijf- en voortplantingsfuncties voor zangvogels. Het is waarschijnlijk dat algemene(re) soorten op de locatie voorkomen. Broedgevallen van deze soorten kunnen niet worden uitgesloten. Aangezien nestlocaties gedurende het broedseizoen (15 maart-15 juli) beschermd zijn wordt, indien werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart, geadviseerd voorafgaand aan de werkzaamheden de locatie te controleren op broedgevallen.

Volgens de gegevens van natuurloket (tabel 1) komen 101 vogels van de Flora- en faunawet en 25 vogels van de Rode Lijst voor binnen het kilometerhok van het plangebied. Gezien de huidige functie, gebruik en inrichting is het onwaarschijnlijk dat de locatie een essentiële functie heeft voor veel beschermde en kwetsbare vogelsoorten. Aannemelijk betreft het hier waarnemingen uit de directe omgeving van de structuurrijke en buitenstedelijke omgeving binnen het kilometerhok. De gegevens van waarneming.nl (bijlage 3) bevestigen dit beeld. Binnen het kilometerhok zijn parkachtige structuren, groenstroken, landbouw- en natuurgronden en verschillende typen wateren te vinden.

3.8 Gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000, Beschermd natuurmonument, Wetland, Nationaal Landschap, Nationaal Park of Ecologische Hoofdstructuur. Binnen een straal van 3 kilometer is zijn het Beschermd Natuurmonument 'Geerpolder Plas', Nationale Landschap 'Groene Hart' en diverse EHS structuren gelegen (figuur 4) (synbiosys.alterra).

De voorgenoemen werkzaamheden zijn van relatief kleinschalig karakter en op dusdanige afstand van beschermde natuur- en EHS gebieden dat negatieve effecten (externe werking) kunnen worden uitgesloten.

Figuur 4 Het plangebied (blauwe stip) maakt geen deel uit van een beschermd landschapstype. Op enige afstand van het plangebied zijn een Beschermd Natuurmonument (rode arcering), een Nationale Landschap (oranje arcering) en enkele EHS-gebieden (groene arcering) gelegen (bron: symbiosys.alterra.nl).

4 Conclusies en aanbevelingen

4. Conclusies beoordeling Flora- en faunawet

- In het plangebied komen mogelijk beschermde diersoorten van de Flora- en faunawet voor. Behoudens vleermuizen is het aannemelijk dat het plangebied geen essentiële functie heeft voor deze soorten. Jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen.
- De aanwezigheid van vleermuizen kan niet uitgesloten worden in de woning. Teneinde negatieve effecten uit te kunnen sluiten wordt geadviseerd een aanvullend onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen uit te laten voeren.
- In de directe omgeving is het voorkomen van rugstreeppad bekend. De soort prefereert pioniersituaties die o.a. kunnen ontstaan op bouwterreinen. Teneinde schade aan de soort te voorkomen dient tijdens desbetreffende bouwfase(n) bevolking door de soort te worden vermeden.
- De watergang heeft mogelijk een functie voor beschermde vissen en amfibieën. Vooralsnog zijn geen ingrepen voorzien met betrekking tot de watergang of een met een mogelijk significant effect hierop. Ten aanzien van werkzaamheden nabij de watergangen wordt geadviseerd om bij voorkeur buiten de gevoelige periodes te werken.
- De bomen, struiken, hagen en gebouwen zijn geschikt als broedlocatie. Broedgevallen van boerenzwaluw zijn aangetoond. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart/uitgevoerd (15 maart -15 juli) dient voorafgaand een nestcontrole te worden uitgevoerd om schade te voorkomen.
- De ruimtelijke ingreep leidt mogelijk tot tijdelijke verstoring van algemene soorten. Behoudens vleermuizen en rugstreeppad worden verder geen beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling geldt conform de Flora- en faunawet verwacht (ihkv ruimtelijke ontwikkelingen).
- De planlocatie is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied, Beschermde natuurmonument, Wetland, Nationaal Landschap of Ecologische Hoofdstructuur. Negatieve effecten ten aanzien van externe werking op deze gebieden kan worden uitgesloten

4.2 Aanbevolen maatregelen en handelingen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig gehandeld worden met alle voorkomende flora en fauna (algemene Zorgplicht).
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige¹.

¹ Het ministerie van El&I verstaat onder een deskundige persoon die; (1) Op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of (2) Als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch

- Maatregelen treffen die kolonisatie van rugstreeppad voorkomen; voorafgaand aan de werkzaamheden moet het projectgebied ontoegankelijk worden gemaakt door het plaatsen van (padden)schermen. Aanwezige exemplaren moeten worden weggevangen en verplaatst worden naar geschikte locatie in de directie omgeving. De toegangsweg en de afsluiting voor padden daarvan dient dusdanig beheerd te worden dat de functie van afscherming ten allen tijden gehandhaafd blijft. Het plaatsen van het scherm en wegvangen van dieren dient onder begeleiding van een ter zake deskundige plaats te vinden.
- Inventarisatie van broedvogels door ter zake deskundige als werkzaamheden aan- en/of nabij gebouwen en het terrein in het broedseizoen worden opgestart/uitgevoerd.
- Plaatsen van kunstmatige nestlocaties ten gunste van boerenzwaluw op geschikte locaties aan de nieuwe gebouwen. Een ecologisch adviseur, vogelbescherming of zwaluwwerkgroepen kunnen hierover specifieke informatie verstrekken.

adviesbureau dat is aangesloten bij het netwerk Groene Bureaus en/of (3) Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van soortenbescherming en is aangesloten bij de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

5 Literatuur

- Anonymus, 2014. Rapport HNL-2014-3519. Beknopte levering uit het NDFF. Het Natuurloket, Nijmegen
- Bang, P. & P. Dahlström, 2005. Tierspuren. Fährten, Fraßspuren, Losungen, Gewölle und andere. BLV Buchverlag GmbH & Co. KG, München
- Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. -Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden
- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij.
- Rijksen, B. & M. Schillemans, 2010. Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Nieuwkoop. Tauw bv, Capelle aan den IJssel. Projectnummer 4601443.
- Spikmans, F. & T. de Jong, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen. Stichting RAVON, Nijmegen

Websites

www.natuurloket.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.waarneming.nl

Bijlage 1 | Toelichting codering tabellen

Bij de tabellen in hoofdstuk 3 Resultaten inventarisatie worden de volgende afkortingen gebruikt: FF (Flora- & faunawet), HR/VR (Habitatrichtlijn/Vogelrichtlijn) en RL (Rode Lijst). Per waargenomen soortgroep wordt aangegeven welke status is toegekend. Onderstaand worden de toepasbare afkortingen nader toegelicht.

Flora- en faunawet

De beschermde status conform de Flora- en faunawet wordt betreffende de soortgroepen: vaatplanten, zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten onderverdeeld in 3 tabellen. Hierbij geldt dat algemeen beschermde soorten zijn opgenomen in tabel 1, zwaarder beschermde soorten in tabel 2 en strikt beschermde soorten in tabel 3. In paragraaf 1.3 is dit reeds toegelicht.

Gedurende de broedperiode zijn alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele hiervan beschermd. Van een aantal kwetsbare soorten zijn de rust- en verblijfplaatsen het gehele jaar beschermd. Hierbij worden 5 categorieën onderscheiden waarvan categorie 1 t/m 4 het gehele jaar beschermd zijn en categorie 5 alleen tijdens de broedperiode mits er geen 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' zijn die een jaarrond bescherming rechtvaardigen.

Codering FF

Voor alle soortgroepen m.u.v. vogels geldt dat als een soort is opgenomen in tabel 1 deze wordt gecodeerd als FF 1, voor tabel 2 en 3 gelden respectievelijk FF 2 en FF 3. Voor vogels niet zijnde opgenomen in een van de categorieën geldt de codering 'b' anders wordt desbetreffende categorie overgenomen als codering waarbij geldt dat categorie 1 wordt gecodeerd als FF 1

Habitatrichtlijn – bijlage IV

De soort is genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De rijksoverheid moet voor deze soorten en hun voortplantings- of rustplaatsen, waarvoor ons land tot het natuurlijke verspreidingsgebied behoort, beschermingsmaatregelen nemen. In verband met ruimtelijke ingrepen dient voor deze soorten een ontheffing van art. 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Als codering wordt 'IV' gebruikt.

Rode Lijsten

In opdracht van de rijksoverheid zijn in 2004 Rode Lijsten vastgesteld. Op de Rode Lijsten staan planten en dieren die worden bedreigd in het voortbestaan. De Lijsten hebben geen wettelijke status maar een beleidsondersteunende functie. De onderstaande codering wordt toegepast om de status te indiceren.

UW	uitgestorven op wereldschaal
UWW	in het wild uitgestorven op wereldschaal
VN	verdwenen uit Nederland
VNW	in het wild verdwenen uit Nederland
EB	ernstig bedreigd
BE	bedreigd
KW	kwetsbaar
GE	gevoelig

